

Clubul Fermierilor Români propune membrilor Parlamentului European un plan de acțiune pentru atenuarea impactului negativ al războiului din Ucraina asupra comerțului cu cereale românesc și ucrainean

București, 12 iulie 2022 – Clubul Fermierilor Români a prezentat în fața delegației Parlamentului European o analiză privind impactul războiului din Ucraina asupra fluxurilor de transport și valorificare a cerealelor prin folosirea infrastructurii logistice aferente Portului Constanța și transportului dunărean. Totodată, Clubul a propus un plan de acțiune pentru eliminarea presiunii comerciale și logistice pe tot lanțul de distribuție al agribusiness-ului românesc.

Cezar Gheorghe, analist senior pentru comerțul cu cereale, Clubul Fermierilor Români, a prezentat sâmbătă, 9 iulie 2022, în fața membrilor delegației **Comisiei pentru Agricultură din Parlamentul European**, aflați în România într-o vizită informală exploratorie, rezultatele unor analize efectuate în ultimele 4 luni privind **impactul războiului din Ucraina** asupra agribusiness-ului românesc, dar și al **presiunii asupra prețurilor și infrastructurii logistice de transport și valorificare a cerealelor de care România dispune.**

Membrii delegației Comisiei pentru agricultură din Parlamentul European prezenți la reuniune:

- **DI Norbert LINS**, deputat în Parlamentul European, președintele Comisiei pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parlamentului European
- **DI Daniel BUDA**, deputat în Parlamentul European, vicepreședinte al Comisiei pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parlamentului European
- **DI Herbert DORFMANN**, deputat în Parlamentul European, membru al Comisiei pentru agricultură și dezvoltare rurală a Parlamentului European

I. Principalele elemente de analiză:

- Piața românească este **extrem de perturbată** în momentul actual de amploarea tensiunilor de la graniță. Fluxurile anuale de export românesc sunt de aproximativ 20-22 milioane de tone, la care se adaugă fluxurile din țările riverane Dunării: Serbia și Ungaria, aflate în aval pe barje până la Constanța. În condițiile unui flux dinspre Ucraina de 900.000 - 1.500.000 de tone/lună, industria agroalimentară românească este supusă unui nivel de stres extrem.
- **LOGISTICA:** prețurile s-au dublat de la începutul sezonului de recoltă, indiferent de categoriile de transport. Porturile dunărene care se conectează la portul Constanța au pornit de la un nivel al prețurilor situat la 13-14 euro/tonă, iar astăzi depășesc 30 euro/tonă,

ridicându-se chiar la 37 euro /tonă pentru cereale. Toate aceste costuri suplimentare apasă și erodează stabilitatea fermierilor români, aceștia din urmă fiind nevoiți să suporte presiunea creșterilor accentuate.

- **DISPONIBILITATEA LOGISTICII:** Toată logistica este orientată spre extracția de mărfuri ucrainene. Operatorii feroviari privați și-au mutat toată atenția către mărfurile ucrainene datorită disponibilității acestora din urmă de a plăti prețuri foarte mari. Există cazuri de solicitări de contracte pe o perioadă minimă de 5 ani. Același lucru se întâmplă și cu transportul pe barjă, operatorii mutându-și atenția către mărfurile ucrainene, dar și către transportul rutier.
- **PRESIUNEA PREȚURILOR** generează venituri mult mai mici în fermele românești. Avem situații în care încărcătura ucraineană este oferită la 200 dolari/tonă la paritatea DAP Halmeu, iar cumpărătorul din Constanța plătește un cost logistic de 30-35 euro/tonă pentru transportul mărfii până în port, iar de acolo această încărcătură este expediată la destinație.
- **BLOCAJE ÎN PORTUL CONSTANȚA.** În această perioadă a anului, portul nu ar fi trebuit să fie blocat, însă cu toate acestea, din cauza fluxurilor constante provenite din Ucraina, blocarea portului Constanța a fost inevitabilă. Fermierii români nu mai pot accesa această variantă de distribuție și sunt efectiv blocați. Mărfurile românești sunt trecute la intermediari de eșalon secund care oferă prețuri mai mici și profită de problema logistică în care ne aflăm (lipsa unităților logistice). Terminalele din portul Constanța sunt deținute de companii multinaționale care decid ce marfă cumpără, când și de la cine. Este un fapt normal, specific sectorului de comerț și este legal.

Acest aspect perturbă serios agribusiness-ul românesc. Se estimează că în 2 ani se vor produce daune ireparabile asupra agriculturii românești. Vom avea în principal numai mărfuri ucrainene, mărfurile românești vor trece în plan secund și vor fi coborâte la nivelul de preț al celor ucrainene. În prezent, portul Constanța nu poate suporta 22 de milioane de tone de marfă românească, 3-4 milioane de tone din Serbia și Ungaria, plus 8-12 milioane de tone de origine ucraineană prin tot complexul logistic.

- **RETRAGEREA CERTIFICATULUI DE SĂNĂTATE VETERINARĂ** este o decizie care anulează posibilitatea de a mai controla calitatea mărfurilor ucrainene și destinația acestora. Această decizie se transpune în imposibilitatea de efectuare a controalelor de calitate a mărfurilor ucrainene, atentând astfel la încălcarea normelor de siguranță alimentară.

Reamintim faptul că recolta de porumb ucraineană din 2021 a avut parte de condiții ploioase și, prin urmare, a avut nevoie de uscare, de la o umiditate de 18-22%, la standardul comercial de 14%. Din cauza costurilor ridicate ale gazului (procesul de uscare) și a disponibilităților reduse ale uscătoarelor, aceste mărfuri au fost depozitate fără ca acest proces să fie efectuat în majoritatea cazurilor, referindu-ne la o recoltă de 42 milioane tone de porumb. Astăzi, după atâtea luni de depozitare, această marfă este grav depreciată și plină de microtoxine. Trebuie menționat, de asemenea, nivelul ridicat de aflatoxină, un element care dăunează grav consumului uman, dar și animalelor.

În plus față de acești parametri de calitate, care vor fi omiși din control, trebuie să amintim faptul că marfa este blocată în cele 70-80 de nave captive în porturile ucrainene din

februarie, fiind depreciată în proporție de 100%. Marfa nu se poate păstra un timp atât de îndelungat în hambarele navelor fără a se efectua operațiuni de transfer, aerisire și fumigație. Odată cu eliminarea certificatului sanitar-veterinar și a controalelor de calitate conforme, s-a deschis o cutie a Pandorei și, astfel, riscăm intrarea pe teritoriul U.E. a mărfurilor periculoase în ceea ce privește standardele de siguranță a alimentelor și a hranei pentru animale, conform legislației europene în domeniu. (Legea 178/2002 privind siguranța alimentelor și a furajelor – Standardele HACCP).

Implicit, nu va exista trasabilitate, mărfurile își vor pierde urma după ce trec frontiera și nimeni nu va putea verifica destinația reală și starea de calitate a acestora. Din cauza prețului mic, care este bineînțeles tentant, vor fi achiziționate de procesatorii din România, generând produse potențial dăunătoare pentru populația țării și pentru industria zootehnică.

La granițele României cu Ucraina avem o perturbare majoră a fluxurilor de transport al cerealelor în scopul valorificării, în lipsa unei discipline și a unor proceduri de reglementare și sincronizare.

II. Principalele elemente cuprinse în Planul de acțiune propus de Clubul Fermierilor Români:

- **CORIDOARELE DE TRANZIT** care urmează să fie dezvoltate. Mărfurile, din momentul încărcării în locația ucraineană, vor purta contractul în destinație și, implicit, prețul. De exemplu, mărfurile în tranzit vor fi documentate prin contract cu destinația finală, țări din Asia, Orient, UE. În niciun caz nu vor intra și nu vor putea fi vândute la frontieră sau oferite în condițiile DAP Constanța, ci vor fi direcționate către destinația finală clar exprimată și documentată.
- **CULOARE DE TRANZIT - DEPOZITARE** care vor facilita intrarea și depozitarea mărfurilor în spații bine definite pe teritoriul României. Marfa va fi astfel extrasă, dar va fi depozitată până la sosirea iernii, când agribusiness-ul românesc va fi decongestionat în complexul logistic și de prețuri.

Aceste mărfuri nu vor fi comercializate în această perioadă, iar faptul că se află pe teritoriul unui stat membru al UE și al NATO reprezintă o garanție că destinațiile se pot baza pe aceste stocuri într-un interval de timp definit. Costurile întregului complex logistic vor fi suportate prin negociere directă între Vânzător- Origine și Cumpărător-Destinație, cu un cost financiar și operațional atașat furnizorului de servicii, țara gazdă.

- **DEZVOLTAREA UNUI PROCES PE ETAPE** pentru recepția mărfurilor în portul Constanța, cu accent pe prioritatea mărfurilor românești, pe bază de procente și orar. De exemplu, 80% mărfuri românești, 20% mărfuri în tranzit, pe o perioadă de o lună, precum și prioritizarea acestora la recepție și descărcare. Pe baza acestui acord procedural, exportatorii își pot realiza din timp planificarea exporturilor, cu angajament asupra termenelor de expediere, dar și de livrare.
- **DISCIPLINA PROCEDURALĂ** pentru cele menționate anterior, în deplin acord cu guvernul Ucrainei, care, la rândul său, trebuie să aplice normele statutare și să efectueze controale și verificări ale conformității.

III. Scenarii de acțiune

Clubul propune înființarea unui tampon de marfă în România pentru Ucraina. Ambele țări vor participa la acest efort și ambele țări se vor implica în planificare, execuție și control.

ROMÂNIA trebuie protejată și, în același timp, trebuie generate soluții pentru a crea fluxuri și rețele de stocare care să rezolve ambele situații, astfel:

- Logistica dedicată fluxurilor ucrainene - va disipa presiunea asupra logisticii românești.
- Depozitarea dedicată pe teritoriul României - va disipa presiunea asupra portului Constanța și a rețelilor de transport rutier, feroviar, fluvial și maritim.
- Crearea unei rețele structurate de Transfer - Transport - Depozitare - va izola fluxul dinspre Ucraina spre cel românesc și, astfel, presiunea asupra logisticii și asupra prețurilor mărfurilor românești se va tempera și poate chiar va dispărea.

IV. Măsuri în plan operațional:

Identificarea punctelor de acces pentru mărfurile din Ucraina: auto, feroviar, căi navigabile și evaluarea posibilității de a muta transbordarea în România, acolo unde este posibil.

UCRAINA

- Identificarea și evaluarea punctelor de trecere durabile și previzibile, din punct de vedere operațional, între Ucraina și România (linii de operare CF, capacitate de manipulare, capacitate de descărcare, condiții de operare - beton, pământ, pietriș, adăpost precipitații).
- Evaluarea capacității operaționale de transbordare pe partea ucraineană (număr de instalații, performanță).
- Identificarea și evaluarea punctelor de trecere a frontierei dintre Ucraina și România la nivel de vehicule.
- Capacitatea de descărcare și funcționare, modul de funcționare (instalații de încărcare, buncăre mobile, platforme de descărcare, protecția mărfurilor împotriva intemperiilor).
- Evaluarea nevoilor de personal operațional din partea ucraineană, precum și a nevoilor de personal vamal (formalități de transfer).
- Evaluarea și agrearea cu partea română a unui program de sosire, recepție, transfer, descărcare, transbordare și livrare. Programul trebuie să fie procedural, riguros și respectat pentru a evita orice blocaje, neînțelegeri și întârzieri.

ROMÂNIA

- Evaluarea locurilor de transbordare și de transfer (pentru cele din România).
- Estimarea în acord cu partea ucraineană a mai multor unități logistice (vagoane, locomotive, camioane) pentru a fi în acord operațional.
- Estimarea necesarului de instalații de transbordare de la vagon la vagon și de la vagon la camion.
- Estimarea necesarului de resurse umane pentru funcționare, formalitățile de transfer, personalul operațional.
- Estimarea potențialului de a crea în containere puncte de odihnă și de hrănire pentru personalul operațional aferent, precum și pentru conducătorii auto care vor opera.

- Agregarea volumelor de marfă pe fiecare punct de transbordare-transfer, segregate în funcție de categoria și volumul de marfă.
- Identificarea spațiilor de depozitare și a potențialului acestora: platforme de siloz (pentru silobag-uri), silozuri sau depozite orizontale, cu segmentare în funcție de capacitatea de depozitare operațională, de tipurile de mărfuri și de potențialele servicii de exploatare a mărfurilor.
- Crearea sistemului logistic de distribuție a mărfurilor: locații, tonaje, tipul de transport, segregarea pe mărfuri, aprobări interne, crearea de rute.

V. Propuneri privind măsuri de sprijin adresate României:

- Unități de transfer, transbordare.
- Unități de transport: automobile, vagoane, barje.
- Personal specializat, cu pregătire procedurală pentru: operare, transfer, transbordare.
- Personal calificat pentru formalitățile vamale și de transfer.
- Personalul de exploatare calificat în unitățile/locațiile de depozitare.
- Companii specializate pentru livrarea de silobag-uri și instalații de încărcare/descărcare.
- Societăți de survey pentru verificarea și certificarea calității, precum și a locurilor de măsurare a cantității înainte de intrarea în spațiile de depozitare (silozuri, baze, silobag-uri).
- Echipe de inspecție a calității pentru a acoperi întregul spectru de locații de depozitare.
- Software dedicat pentru agregarea datelor: tip de încărcătură, trasabilitate, locul de încărcare și descărcare, cantitate, calitate, livrare.
- Servicii de securitate pentru toate locațiile de depozitare (silozuri, baze, depozite sau platforme silobag).

În anul 2022, Ucraina va genera următoarele volume:

- **22 milioane tone de grâu**
- **27,7 milioane de tone de porumb**
- **9,5 milioane de tone de semințe de floarea-soarelui**
- **2,85 mil tone de rapiță.**

Aceste cantități se vor adăuga la volumele de export deja existente de aproximativ 20 mil. tone de la culturile din 2021, pe care le enumerăm: 7 mil. tone de grâu, 11-12 mil. tone de porumb, 4 mil. tone de semințe de floarea-soarelui.

Cantitate disponibilă în Ucraina pentru export 2022-2023: 27 milioane de tone de porumb, 22 milioane de tone de grâu, 3-4 milioane de tone de semințe de floarea-soarelui, 4,8 milioane de tone de ulei de floarea-soarelui.

O analiză detaliată privind impactul războiului din Ucraina și propunerea privind planul de acțiune pentru diminuarea presiunii logistice și comerciale asupra agribusiness-ului românesc a fost transmisă conducerii Comisiei pentru Agricultură a Parlamentului European și autorităților române.

Despre Clubul Fermierilor Români

Clubul Fermierilor Români pentru Agricultură Performantă este o asociație non-profit și neguvernamentală a fermierilor din România. Membrii asociației sunt fermieri performanți care au modele de afaceri bazate pe inovație, tehnologie și bunele practici în agricultură, pentru creșterea competitivității și a valorii adăugate create în acest domeniu.

Obiectivul principal al Clubului Fermierilor Români este să asigure implicarea activă a membrilor săi în procesul de consultare și elaborare a reglementărilor europene și naționale în domeniul agricol, cu scopul de a crește performanța fermierilor din România.

Activitatea asociației este organizată pe proiecte, bazate pe nevoile fermierilor, aprobate de Consiliul Director și puse în practică de unitatea executivă a Clubului. Proiectele vizează domeniile legislativ, fiscal, tehnologie și resurse umane și își propun să identifice soluții care să răspundă în mod real, concret, problemelor cu care se confruntă fermierii.

Clubul Fermierilor Români lansează și derulează programe și proiecte concrete pe patru direcții strategice de acțiune: reprezentare, consiliere și consultanță, formare și leadership, informare și comunicare.

CLUBUL FERMIERILOR ROMÂNII